

ZPRÁVA O MYSTICKÉ SVATBĚ DNES

Gerhard Wehr

K charakteristickým znakům a vlastnostem této doby patří fakt, že stále více lidí touží po původní duchovně-duševní a náboženské zkušenosti. Zájmu o dokumenty tohoto druhu v překvapivé míře přibývá. Nabízí se otázka: Jak to vypadá s dnešním spirituálním poznáním? Má duchovní zření či nadsmyslové vnímání patřit pouze dávno ztracené minulosti, kdy ho byl člověk „ještě“ schopen? Že tomu tak není, asi nepotřebuje zvláštní diskusi.

Ani dnes nechybí všelijaká svědectví. Problém je spíše v tom, jak se dá to, co slyšíme ve svém nitru, vidíme svým duchovním a duševním zrakem a vnímáme jako mimořádný fenomén, uvést do souladu s dnešním vědomím? Musíme z něj snad duchovně a duševně „vystoupit“, jak radí mnozí? Nebo se máme vrátit k dávno přežilým (atavistickým) stavům vědomí, potlačit své bdělé vědomí já, abychom mohli vstoupit na území duchovních pramenů? Nebo existuje nějaký přístup k nadsmyslnu, který by byl legitimní, tedy přiměřený duchu doby?

Zastánci té či oné moderní „duchovní vědy“ zde zajisté budou říkat, že platí posledně zmíněná možnost. Je třeba pouze následovat pokyny jejich mistrů a učitelů. To je určitě dobré. Ale jedno je „vědět“ o nějaké cestě k poznání a jejich případných výsledcích, a doslova se řídit výroky mistra a druhé je mít sám aktivní podíl na této zkušenosti. Jak to je však s pravostí a důvěryhodností takovýchto prožitků?

Nebudeme zde sestavovat katalog kritérií pravosti; místo toho si řekněme něco o prožívání jedné současné ženy, jež můžeme v mnoha ohledech považovat za charakteristický příklad. S fenoménem „automatického psaní“ se setkali nesčetní lidé v minulosti i přítomnosti. Co však může udělat dojem, je např. způsob, jak si tato žena osvojila své zvláštní nadání, jaké rozšíření vědomí prožila a jak dokázala svou zkušenost integrovat na cestě zrání osobnosti. Mluvíme o *Irmengardě Bardo* (ročník 1909). Za tímto pseudonymem se skrývá žena, která se jako manželka, hospodyně a matka dvou dětí a v neposlední řadě i jako tvořivá umělkyně dlouho neodvážila vystoupit na veřejnost. Pro její potřebu zůstat nepoznanou mluví i skutečnost, že s automatickým psaním se poprvé setkala již r. 1946. Během posledních desetiletí sesbírала paní Bardo obdivuhodné množství pečlivě zdokumentovaného materiálu. Ale nejprve krátce o událostech, které tomu předcházely.

Aby pomohla své známé, znepokojené osudem jejího muže, pohřešovaného po válce, přivedla *Irmengard Bardo* tuto ženu k věštkyni. Vše se odehrálo v jedné vesnici v Horním Bavorsku. Na kouzelnické postupy nevěřila ani jedna z mladých žen. Věštkyně totiž používala kostici, s jejíž pomocí se dostávala do stavu mediálního psaní. (Pero se v ruce hýbe bez přispění média, spěchá od písmene k písmenu a „píše“.) Pouze tísnivá nejistota poválečného období, jež bylo obtížné kvůli vnitřní i vnější zátěži, vysvětluje, proč lidé vyhledávali tuto vesnickou věštírnu.

„To dokážeme i my“, řekly si obě ženy, a vyzkoušely proto tabulku, popsanou abecedou, jakou viděly u věštkyně. Avšak bez úspěchu. Ruka, která měla automaticky psát, se ani nepohnula, nebojí bylo třeba pomoci, a pak z toho nic nebylo. Se smíchem tedy obě přerušily jinak nevážený pokus. Ale ještě večer téhož dne, když *Irmengard Bardo* seděla sam. i ve svém pokoji, napadlo ji to znovu vyzkoušet. O tom, co prožila, mluví sama takto:

Má ruka ležela zpočátku určitou dobu zcela klidně; oči jsem měla zavřené. Nic se ani nepohnulo. Již jsem si myslela, že mi to vůbec nepůjde. Náhle se však má ruka trhnutím doslova otočila! Opisovala velké kruhy, často se několikrát snesla na papír ve velkém oblouku, než se zastavila. Jen s přivřenými očima jsem pozorovala písmena. Působení bylo tak silné, že se ho zúčastnilo celé tělo. Bylo to jako nutnost podílet se na procesu, který již nelze zadržet a který jsem si ještě zcela neuvědomovala.

IrmengardBardo otevřela oči a sestavila písmena dohromady. Překvapení bylo velké, protože z toho skutečně vznikl text. Obsah a způsob vyjadřování jí sice připadal cizí a nový a nebylo možné zjistit jasný smysl. Ale byla zde slova, která pisatelku fascinovala: *Den ty dar... Světlo barev květin... Ranní setba hvězd... Plamen mezi havrany... Neboj se toho, co se (děje)!*

Kdo je autorem těchto záhadných slov a na jaké tajemné souvislosti upozorňují? „Vůbec to nemohlo pocházet ze mě,“ zdůrazňuje Irmengard. *Mimo to jsem byla během zapisování jako v transu. Z této události jsem byla úplně zmatená. Neustále jsem studovala text, jehož původ mi zůstával neznámým a poněkud hrozivě se mne dotýkal. Vždy jsem však cítila, jak mě lístek s textem přímo magicky přitahuje.*

Jelikož se zde nechceme věnovat automatickému psaní, trochu to zkrátíme. To, co začalo za zmíněných mediálních okolností, se časem vyvinulo v nové formy. Především se začalo projasňovat vědomí. Protože *Irmengard Bardo* nechtěla o fenoménech psaní, které vznikaly z vnitřního popudu, s nikým mluvit, bojovala s obsahem textů sama. Došlo k zvláštnímu vývoji, který odpovídá procesu duchovně-duševního zrání. Tento výklad se nabízí vždy, když se podíváme na vše, co se odehrálo za více než tři desetky let. K určitému obratu došlo jednoho dne (bylo to 25. února 1946), když se dostavilo téměř nerozlučitelné poselství, které mělo nadpis „Lot“:

Byla jsem šokovaná... Na papíru stálo jasně a velkými písmeny jméno (Lot). Vždyť to byla postava ze starozákonní doby, o níž jsem po celá léta předtím nikdy nepřemýšlela; nyní však mému citění i myšlení způsobovala velké vzrušení. Nejprve jsem na toto jméno pouze hleděla, pak jsem jej viděla jen nejasně, jako za závojem, a náhle se mi z očí nezadržitelně vyřinuly slzy. „LOT“ — zachvěla jsem se. Jak jsem k tomu přišla, že se tato ctihodná biblická postava obrátila na mě, právě na mě? Pomalu jsem se pokoušela vše pochopit. Nebylo to možné. Pronikal mnou pouze pocit úcty a pokory.

Pisatelka má tedy nejprve představu o duchovní bytosti, existující *mimo* své psýché. V tomto okamžiku je důležité, že s objevením se Lota vznikla možnost doslova osobního kontaktu. Poselství přichází zčásti v podobě veršů s jednoduchými, prostý mi rýmy. Přijímající se může ptát a dostává požadovanou odpověď prostřednictvím automatického psaní. Nabízí se srovnání s aktivní imaginací C. G. Junga. Je to psychotherapeutický postup komunikace s nevědomím, při němž ten, kdo přijímá vnitřní obrazy a představy, začíná s nimi vést dialog a dostává opět odpověď, přicházející z nevědomí. Paní Bardo však v té době a ještě mnoho let poté nevěděla vůbec nic o hlubinně-psychologických souvislostech. Totéž můžeme říci i o určitých náboženských nebo mysticko-rituálních motivech, které se nacházely v automaticky, příp. intuitivně napsaných textech. *Bardo* neuvažovala ani o faktu, že se přitom nacházela ve stavu, připomínajícím zážitky mystiků, protože z této oblasti také nic neznala. Vždy šlo o spontánní prožívání, které si pisatelka po celá léta neměla možnost vyložit. I když Lot představoval pro *I. Bardo* historickou osobnost, přesto se cítila být s ním vnitřně spojena.

Cítila jsem, že je „odtud“, že přichází „shora“, z „nebe“... Žila jsem tedy s Lotem ve velmi úzkém vnitřním vztahu a pokud jsem měla jen jednu volnou a nerušenou minutu, byla jsem připravena na jeho sdělení. Má oddaná víra, v níž spočívalo tehdy celé mé bytí, mi dovolovala poslechnout všechny příkazy, které jsem dostala prostřednictvím Lota, svého učitele.

Tato připravenost zašla až tak daleko, že *I. Bardo* „bez protestů“ přijala zprávu, že má zemřít, aby se obětovala za svého syna. „Vždyť to byl příkaz, abych v hodině své smrti, ohlášené na 9. hodinu večer, zpívajíc a s veselou tváří odešla z této země.

Nutnost zemřít jsem chápala v doslovném smyslu... Čekala jsem na smrt, která má přijít, a nezdála se mi tak strašná, neboť by mě zanesla do světlé, svobodné říše duchovních bytostí, s nimiž jsem byla spojena. Nestalo se však nic.“ *Irmengard Bardo* nevěděla, že existuje něco jako „mystická smrt“⁴, ani o možnosti *mystické svatby*. A právě tu jí oznamoval Lot v následujících vnuknutích.

Dále čteme v zápiscích: „I tuto zprávu jsem brala doslova. O ničem jsem nepřemýšlela, jen jsem prostě dělala vše, co se ode mě žádalo.“ Pisatelce se vše, co k ní přicházelo z vlastního textu, z „písma, vycházejícího ze středu“, zdálo být příliš nedosažitelné. Když ohlášená hodina smrti proběhla bez zvláštních okolností, tedy neudálo se nic, co by se podobalo rozpadu „starého člověka“, bylo Lotově nevěstě oznámeno, že se musí stát „úplně vnitřně čistou“, že ji čekají dny očišťování a má se postit. A tak si chtěla pospíšit.

Téměř jsem nespala, protože jsem psala vždy, jakmile to jen bylo možné, a vše, co mi bylo sdělováno. Mnoho písní, veršů a vzájemných rozhovorů pochází z této doby. Spojení s Lotem jsem vnímala jako pravou skutečnost, již jsem vědomě prožívala. V tomto čase jsem se cítila v bezpečí a neustále mnou pronikal tak nevýslovně krásný pocit štěstí, že se to nedá popsat slovy. Již jsem nechápala, proč jsem se dříve cítila tak bojácná a nejistá ve vztahu k životu. Nyní jsem byla pod ochranou pozvednuta do světa, jenž, ačkoli byl pro mé oči neviditelný, pro mé citění však byl skutečnější a mnohem mocnější, než svět našich pěti smyslů.

Irmengard Bardo dále vypráví, jak ve „dnech očišťování“ musela svádět vnitřní boj, spor mezi Bohem a odpůrcem. Slyšela „zvučné hlasy“ a- v půlce února - údery hromu. Opatrné vyzvídání v blízkém okolí jí říkalo, že tyto zvuky jsou pouze jejími „vlastními vjemy“. „Také jsem již necítila pevnou půdu pod nohama. Zem se neustále chvěla a z hloubky jsem slyšela strašné dunění... V mém nitru se rozpoutal boj světlých a temných mocností.“ Vypravěčka si to v té době ještě vysvětlovala jako působení ze „světa duchů“. Další sdělení, jehož obsahem je mystérium coniunctionis, budeme citovat podrobněji:

Myslela jsem na slavnou svatbu s Lotem, která byla přede mnou, a 27. února večer, kdy již byli všichni v posteli a v domě vládl klid, bylo vše připraveno pro tuto velkou událost. Cítila jsem Lota ve své blízkosti, věděla jsem, že s ním smím dnes oslavit svatbu, úplně jsem se tedy oddala povznášejícím pocitům, které mnou prostupovaly. V pokoře a vděčnosti očekávajíc to, co se má stát, chtěla jsem se nechat zcela proniknout duchovním světlem, které se v plné milosti sklánělo ke mně. Lot a já jsme byli nyní úplně blízko sebe, to jsem velmi silně vnímala, když jsem začala zapisovat náš vzájemný rozhovor. Tato slova zněla jako zbožné re- sponsorium a hluboce se dotýkala mé duše. Probíhal v téměř litaniovém rytmu, jenž neustálým opakováním prosebného volání velmi naléhavě působil na mé city a magicky povznášel mou duši. Jako bych byla přenesena do jiného, duchovního světa a spojena s ním. Ve chvíli pocitu největšího štěstí, pocitu duchovního sjednocení, jsem viděla, jak se ze středu mého těla, z oblasti nad pupkem, uvolňuje bílá obláčkovi- tá hmota (parapsychologie nazývá tento fenomén ek- toplasma, pozn. G. W.j, která se zhustila v bytost, podobnou stínu. Tato nezřetelná postava, jež nebyla větší než 60 cm, se vznášela ke zdi, na níž bylo okno, jako by jí chtěla uniknout. Zdálo se, že pokoj již není prostorově ohraničen...

Krátce po vrcholném zážitku bylo písmo, jímž jsem popsala velice rychle mnoho stránek, stále tékavější a nakonec zcela nečitelné. Navzdory veškerým snahám jsem je nemohla rozluštit. Nemám rovněž žádnou vzpomínku na to, co se stalo po odchodu oblačné hmoty. Vím jenom, že jsem se příštího rána probudila oblečená na gauči, bylo mi špatně a cítila jsem silnou bolest v hlavě, uprostřed lebky. Musela jsem však překonat svůj momentální špatný stav, protože jsem musela vypravit syna do školy. Když Christian vyšel z domu, ještě jsem si na chvíli lehla, protože jsem se cítila velmi vyčerpaná. Ležela jsem a dívala se na stěnu. Do pokoje svítilo slunce. Jeho paprsky dopadaly až na mě. Oslepovaly mě. Náhle jsem se jako očarovaná musela podívat do jejich světla a měla jsem vizi. Viděla jsem přímo ze slunce vycházet široký, tmavě ohraničený zelený paprsek, který se jako vlny pohyboval směrem ke mně. Sluneční kotouč však byl zahalen do zázračně jemných barev, podobných barvám duhy. V tomto barevném moři se kolem slunce pohyboval svitek s textem, složeným z gotických písmen.

Přítom jsem slyšela okouzující zvuky nadpozemské krásy. Bylo to, jako by všechny nebeské zástupy začaly zpívat velkou, radostnou píseň. - Tato víze netrvala dlouho. Najednou jsem pociťovala své tělo jako nesmírně lehké a vůbec bych se byla nedivila, kdyby jsem se byla mohla vznést ze země. V mém pokoji se objevily svitky, popsané gotickým písmem (text nebylo možno rozeznat), a vznášely se po stěnách a všech předmětech. Jelikož mi bylo špatně z pústu a znovu mě přepadly silné bolesti hlavy, dostala jsem strach. Ten však opět zmizel, když jsem si vzala zápisník a začala jsem psát. Popsala jsem mnoho stránek velmi čitelným písmem, složeným pouze z gotických liter (kdežto na slavnosti svatby s Lotem převažovala latinka), a sdělení, která jsem přijala, mě svou výpovědí hluboce zasáhla.

Potud popis zážitku *Irmengardy Bardo*. Je jasné, že by potřeboval komentář, který by najedná straně vzal do úvahy kontext celého životopisu této ženy, a na druhé straně by ve svém výkladu předložil příklady a paralely z duchovních a náboženských dějin, zejména z křesťanské mystiky (např. zážitek zeleně či viridity *Hildegardy z Bingeri*) nebo východní ezoteriky. Vzhledem k našemu tématu budiž řečeno alespoň toto:

Pozoruhodná je nejprve okolnost, že *I. Bardo* v době svého zážitku smrti a svatby dosáhla středního věku; v roce 1946 měla 35 let. Postava Lota, který k ní mluvil a vnitřně ji vedl, odpovídá instanci, nadřazené všednímu já, která je prožívána jako bytost, vnímána nábožensky-numinózně - proto ta bezpodmínečná podřízenost. Příznačné však je, že události nejsou přijímány pasivně. Jde spíše o vzájemnou komunikaci, v níž se já stává této nadřazené instanci partnerem v dialogu. Tím dochází k rozšíření vědomí, jež má svou mez tam, kde jáské vědomí ještě nedorostlo prožívání „druhé strany“ a klesá do spánku neuvědomění. V tomto procesu zřejmě není rozhodující ani metafora svatby, nýbrž samotný děj komunikace, setkání já s transcendentní psychickou dimenzí; *C. G. Jung* mluví o bytostném Já (o tom budeme ještě mluvit zvlášť). Vysloveně vývojový charakter stávání se sama sebou lze u *Irmengardy Bardo* jasně pozorovat v průběhu více než třiceti let, protože její texty, psané později při plném vědomí, i když automaticky, tj. bez zasahování já do výpovědi, jsou zároveň protokoly tohoto procesu zrání. „Já“ a „bytostné Já“ si v nich doslova „dopisují“. I v tomto zvláštním případě se především na úrovni citění odehrává coniunctio, které vnitřní duševní vůdce pisatelky (Lot) nazývá jejich společnou „svatební slavností“. Pozoruhodné je také to, že nejprve doslova chápané zprávy o „smrti“, příp. „svatbě“ *I. Bardo* velmi rychle „pochopí“ v jejich symbolickém obsahu a integruje je, tj. učiní je užitečnými pro svůj život.

K tomuto individuálnímu příkladu prožívání co- niunctionis můžeme na závěr říci, že v něm pozorujeme zásadní odstup od náboženských a mytologických dokladů posvátné svatby, o nichž jsme mluvili v úvodu knihy. Přesto se zkušenost *Irmengardy Bardo* vyvíjí způsobem, který známe především z křesťanské mystiky, od *Bohmeho* a *Novalise*. Fenomén automatického či intuitivního psaní má přitom v podstatě druhotný význam. Hraje pouze roli prostředku, vždyť jde o „text vycházející ze středu“, nikoli o nějakou vnější senzaci. Fascinující numinózní charakter je nepochybný, zejména když si uvědomíme, že paní *Bardo* z tohoto středu našla cestu k celistvému životu. Ve svém prvním a doposud posledním časopiseckém článku shrnuje své zážitky takto:

Hlubším vhlédem do své duše, zkoumáním jejich tajemství, jejich pozvednutím do vědomí a žitím s nimi v celistvosti - tedy udržováním světa smyslů ve zdravé rovnováze s transcendencí - se stav mého vědomí změnil, resp. rozšířil. Tato zkušenost se značně liší od běžně chápaného fenoménu „mediumity“, jež kolem „mediální“ osoby často šíří opravdu pochybný nimbus. Mnoho lidí tak staví do popředí přitažlivé neobvyklosti a fascinující prvek dění hraničícího se zázrakem, nikoli však prameny duchovní síly, které jsou neuvědoměně přítomny v každém z nás a které u některých jednotlivců působí, aby zprostředkovaly jim i dalším lidem pomoc a požehnání.